

Vergaderjaar 2025–2026

CLXXVII

Voorstel van het lid Rosenmöller tot wijziging van het Reglement van Orde in verband met het introduceren van meer flexibiliteit in de naamgeving van fracties van fuserende politieke groeperingen

B

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN¹

Vastgesteld 24 juli 2026

1. Inleiding

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van het Voorstel van het lid Rosenmöller tot wijziging van het Reglement van Orde in verband met het introduceren van meer flexibiliteit in de naamgeving van fracties van fuserende politieke groeperingen.² Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de fracties van **PVV** en **fractie-Van Gasteren** enkele vragen.

2. Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PVV

Vraag 1

1a. Kan de voorsteller aan de leden van de fractie van de **PVV** aangeven hoe de leden van de fracties van PvdA en/of GroenLinks hebben geoordeeld dan wel gestemd in het Presidium en/of in het debat in de Tweede Kamer bij de behandeling van het verzoek van de Groep Van Haga om zich BVNL te mogen noemen?

1b. Kan de voorsteller aangeven hoe de leden van de fracties van PvdA en/of GroenLinks hebben geoordeeld dan wel gestemd in het Presidium en/of in het debat in de Tweede Kamer bij de behandeling van het verzoek van de fractie-Den Haan om zich GOUD te mogen noemen?

¹ Samenstelling:

Beukering (Fractie-Beukering), Dessing (FVD), Dittrich (D66), Doornhof (CDA), Fiers (GroenLinks-PvdA), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Griffioen (D66), Van Gurp (GroenLinks-PvdA), Van Hattem (PVV), Janssen (SP), Janssen-van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Karaaslan (D66), Kroon (BBB), Lagas (BBB) (voorzitter), Van Langen-Visbeek (BBB), Lievense (BBB), Meijer (VVD) (ondervoorzitter), Moonen (D66), Nicolai (PvdD), Perin-Gopie (Vlt), Recourt (GroenLinks-PvdA), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (GroenLinks-PvdA), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Straus (VVD), Talsma (ChristenUnie), Van Toorenburg (CDA), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)

² *Kamerstukken I 2025/26, CLXXVII, A.*

1c. Kan de voorsteller aangeven hoe de leden van de fracties van PvdA en/of GroenLinks hebben geoordeeld dan wel gestemd in het Presidium en/of het in debat in de Tweede Kamer bij de behandeling van het verzoek van de Groep Kuzu/Öztürk om zich DENK te mogen noemen?

1d. Kan de voorsteller aangeven hoe de leden van de fracties van PvdA en/of GroenLinks hebben geoordeeld dan wel gestemd in het College van Senioren en/of in het debat in de Eerste Kamer bij de behandeling van het verzoek van de fractie-Otten om zich GO te mogen noemen?

1e. Kan de voorsteller aangeven hoe de leden van de fracties van PvdA en/of GroenLinks hebben geoordeeld dan wel gestemd in het College van Senioren en/of het debat in de Eerste Kamer bij de behandeling van het verzoek van de fractie-Nanninga om zich JA21 te mogen noemen?

Vraag 2

De leden van de fractie van de PVV constateren dat het voorstel voorziet in de mogelijkheid voor fracties die reeds bestonden bij de start van een zittingsperiode van de Eerste Kamer om hun fractienaam te mogen wijzigen, indien de naam van hun groepering (bij de Kiesraad) wijzigt. Het voorstel voorziet niet in de mogelijkheid van afgesplitste nieuwe fracties om de geregistreerde naam van hun groepering of partij te gaan gebruiken.

2a. Kan de voorsteller aangeven waarom hij selectief is in de mogelijkheid om een andere fractienaam te gaan gebruiken?

2b. Ziet de voorsteller ook dat het voorstel erg nadrukkelijk enkel en alleen zijn eigen agenda dient, gezien de recente fusie tussen GroenLinks en PvdA?

2c. Ziet de voorsteller ook dat het voorstel van inconsequentie getuigt, gelet op de wijze waarop de leden van de voorstellers fractie doorgaans omgaat met naamwensen van andere fracties?

2d. Kan de voorsteller aangeven waarom hij van mening is dat de fractieleden van GroenLinks en PvdA niet een paar maanden kunnen wachten, zodat ze aan de nieuwe verkiezingen onder hun nieuwe naam kunnen meedoen?

2e. Kan de voorsteller het spoedeisende karakter van het voorstel schriftelijk onderbouwen?

2f. Kan de voorsteller aangeven waarom dit voorstel per se vóór Prinsjesdag zou moeten worden behandeld, zoals in het College van fractievoorzitters werd aangegeven?

2g. Ziet de voorsteller ook dat er gezien dit eigen belang, feitelijk geen enkele urgentie bestaat om deze wijziging in het Reglement van Orde aan te brengen?

Vraag 3

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 3 juni 2026 uitspraak gedaan inzake het ingediende bezwaar tegen het besluit van de Kiesraad om op verzoek van de Partij van de Arbeid de aanduiding «Partij van de Arbeid (PvdA)» in het register voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en in het register voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement te wijzigen in

«Progressief Nederland (PRO)».³ Doorwerking van deze registratie van de aanduiding PRO op provinciaal, gemeentelijk en waterschapsniveau is echter geen feit constateren de leden van de fractie van de PVV.

3a. Kan de voorsteller aangeven waarom de voorsteller dit voorstel hoe dan ook met spoed wenst te behandelen, terwijl de beoogde fusie tussen GroenLinks en PvdA organisatorisch nog in volle gang is?

3b. De naam PRO is niet op provinciaal, gemeentelijk of waterschapsniveau geregistreerd bij de Kiesraad. Kan de voorsteller aangeven hoe hij aankijkt tegen deze complexe situatie, zeker met het oog op naderende Provinciale Statenverkiezingen?

3c. Ziet de voorsteller ook dat gezien het feit dat er geen registratie op provinciaal niveau is, het gebruik van de fractienaam PRO in deze fase nog niet aan de orde moet zijn?

3d. Ziet de voorsteller ook dat gezien er geen registratie op provinciaal niveau is, de wijziging van de fractienaam GroenLinks, PvdA of GroenLinks-PvdA naar PRO, alleen maar verwarrend is voor de kiezer?

3e. Zo nee, waarom niet?

3f. Deelt u de constatering van deze leden dat er, gezien het feit dat er bij de Kiesraad reeds geregistreerde provinciale en gemeentelijke PRO aanduidingen bestaan, zoals bijvoorbeeld Pro Zeeland, Pro Hengelo, Pro Duiven, PRO Scherpenzeel, Pro Vlissingen, PRO Eindhoven, Pro3 (Loon op Zand), Pro! Oude IJsselstreek, Pro Veenendaal, belemmeringen zijn voor landsbrede toepassing van de naam PRO door GroenLinks en PvdA, zeker in het licht van de Eerste Kamerverkiezing?

3g. Ziet de voorsteller ook dat gezien het feit dat er geen registratie op provinciaal niveau is, dit voorstel helemaal niet als «zeer eenvoudig voorstel» te kwalificeren is?

3h. Komt de voorsteller daarmee ook tot de conclusie dat er in dat geval niet is voldaan aan het bepaalde in artikel 133 van het Reglement van Orde? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

4a. Kan de voorsteller uiteenzetten wat het voorstel exact gaat betekenen of kan gaan betekenen voor de situatie van de Partij voor de Dieren en de fractie-Visseren-Hamakers?

4b. Kan voorsteller uiteenzetten exact welke criteria hierbij gelden?

Vraag 5

5a. Kan de voorsteller uitputtend uiteenzetten welk effect het voorstel heeft op het recht van een individueel Kamerlid?

5b. Kan de voorsteller daarbij tevens exact ingaan op de gevolgen indien bijvoorbeeld na de gewenste fusie en naamsverandering van de fractie GroenLinks-PvdA, een lijstopvolger van GroenLinks of PvdA lid van de Eerste Kamer zou worden, maar geen Kamerlid onder de naam PRO wil zijn?

³ Raad van State 3 juni 2026, ECLI:NL:RVS:2026:3176.

Vraag 6

6a. Kan de voorsteller duiden hoe het voorstel moet worden uitgelegd ingeval er sprake zou zijn van een afgesplitste fractie, die tijdens de zitting fuseert met een bestaande fractie, en die fusie wil graag een nieuwe geregistreerde naam hanteren?

6b. In hoeverre is er dan bijvoorbeeld sprake van het criterium «deelgenomen aan de verkiezingen»?

6c. Kan de voorsteller aangeven waarom bij artikel 17 dan geen bepaling is opgenomen over «elk van de lijsten», zoals in artikel 18 wel het geval is?

3. Vragen en opmerkingen van het lid van de fractie-Van Gasteren

Voorgestelde tekst

Het lid van de **fractie-Van Gasteren** heeft kennisgenomen van de kern van het voorstel en leest onder andere:

«Aan artikel 17 van het Reglement van Orde worden een vierde en een vijfde lid toegevoegd, luidende:

4. Indien de in het vorige lid bedoelde politieke groepering tijdens een zitting een andere naam aanneemt en deze naam overeenkomstig de Kieswet bij het centraal stembureau heeft geregistreerd, is de fractie gerechtigd deze naam te voeren. Hiervan wordt de Voorzitter zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld.

5. Het vorige lid is van overeenkomstige toepassing indien sprake is van een gezamenlijke lijst van twee of meer groeperingen en deze groeperingen besluiten samen te gaan.

Aan artikel 18 van het Reglement van Orde wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. Indien tijdens een zitting ook de politieke groeperingen waartoe de samengevoegde fracties behoorden en die elk met een lijst aan de verkiezing van de Eerste Kamer hebben deelgenomen besluiten samen te gaan en hun naam overeenkomstig de Kieswet bij het centraal stembureau hebben geregistreerd, is de nieuwe fractie gerechtigd deze naam te voeren. Hiervan wordt de Voorzitter zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld.»⁴

Vraag 1

Het lid begrijpt hieruit dat blijkbaar eerst een andere naam wordt aangenomen en dat daardoor het recht de naam te voeren ontstaat en dat daarna pas de Voorzitter op de hoogte wordt gebracht. Zou het niet voor de hand liggen dit om te keren: eerst dient de Voorzitter op de hoogte gebracht te worden van een andere naam en dan pas ontstaat het recht hierop?

⁴ Kamerstukken I 2025/26, CLXXVII, A.

Het belang van een gesloten karakter

Het lid van de fractie-Van Gasteren kent de historische achtergrond van de tekst van het huidige Reglement van Orde niet en waarom het huidige artikel 7 een «gesloten» karakter heeft. Dit lid veronderstelt dat met name de kwaliteitswens een grote rol speelde en het aldus voorkomen van veelvuldige of al te beladen naamswijzigingen tijdens een zittingsperiode.

Een gesloten kader en een zuivere grammaticale toepassing daarvan («enge interpretatie») is dan ook gezien het karakter van de Eerste Kamer gewenst.

Dit lid ziet het voordeel van de huidige gesloten definitie. Het voorkomt immers dat (gefuseerde) fracties in de waan van de dag om wat voor politieke of publicitaire reden dan ook hun naam gedurende een zittingsperiode (blijven) aanpassen. Fusies mislukken ook wel eens. Een «direct werkend recht op aanpassing van een naam» zoals voorgesteld kan ook tot chaos leiden, bijvoorbeeld door meerdere aanpassingen gedurende een zittingsperiode. De Eerste Kamer moet ver wegblijven van deze waan van de dag.

Vraag 2

Is de voorsteller dit met het aan het woord zijnde lid eens? Zo nee, waarom niet?

Het relatieve belang van de Kieswet

Het lid van de fractie-Van Gasteren ziet echter ook dat er objectieve omstandigheden kunnen zijn die een aanpassing rechtvaardigen mits er een objectief toetsingskader en besluitvormingsproces aan ten grondslag ligt. De voorsteller verwijst naar de Kieswet als allesbepalend voor een min of meer automatische aanpassing van de fractienaam in de Eerste Kamer. De Kieswet regelt echter uitsluitend de tenaamstelling bij de volgende verkiezingen en derhalve volgende zittingstermijn, terwijl het Reglement van Orde van de Eerste Kamer de naamgeving tijdens de zittingsperiode bepaalt.

Alleen een verwijzing naar «registratie bij het centraal stembureau» (de Kiesraad) is aldus dit lid niet voldoende om de fractienaam in de Kamer direct te wijzigen. De Kamer heeft niet voor niets haar eigen Reglement van Orde en heeft een eigen zelfstandige taak om naamswijzigingen tijdens een zittingsperiode te toetsen. De Kieswet regelt enkel de registratie van de aanduiding (partijnaam) op het stembiljet voor een volgende verkiezing. Een politieke vereniging dient hiervoor een verzoek in bij het centraal stembureau (de Kiesraad). De Kiesraad toetst dit verzoek aan de hand van artikel G 1 van de Kieswet. Dit zijn de enige criteria. Een registratie wordt geweigerd als de naam («aanduiding»):

- in strijd is met de openbare orde;
- geheel of in hoofdzaak gelijk is aan een al geregistreerde naam van een andere politieke groepering, of een naam waarvoor al een registratieverzoek loopt, waardoor verwarring kan ontstaan;
- misleidend is voor de kiezers;
- meer dan 35 letters/tekens bevat.

Omdat naamgeving voor de Kieswet uitsluitend duidt op toekomstige verkiezingen kan een partijnaam tot de volgende verkiezingen net zo vaak worden aangepast als politiek wenselijk wordt geacht. Met andere woorden er kan een vorm van «partijnamen-tombolo» of «partijnamen-bingo» ontstaan waar de Kamer voor moet waken

Vraag 3

Is de voorsteller dit met het aan het woord zijnde lid eens? Zo nee, waarom niet?

Objectief toetsingskader

In het voorstel van het lid Rosenmöller dient daarom volgens het lid van de fractie-Van Gasteren, naast een verwijzing naar de Kieswet, een set van vier extra objectieve toetsingscriteria te worden toegevoegd:

- De nieuwe naam is ook goedgekeurd voor gebruik in de Tweede Kamer en de provinciale staten;
- De naamswijziging wordt alleen goedgekeurd indien het gaat om een volledige en homogene fusie van de bestaande fracties. Het belangrijkste parlementaire principe is dat leden die op dezelfde kandidatenlijst zijn gekozen, door de Kamer worden beschouwd als één onsplitsbare fractie. Derhalve dient de gehele fractie te besluiten haar naam tussentijds te willen wijzigen;
- Het is voor de Kieswet niet relevant of de «oude» verenigingen (bijvoorbeeld GroenLinks en PvdA) juridisch nog actief zijn. Een nieuwe partij zoals (PRO) kan gewoon elke naam registreren. Omdat het in casu gaat om de fusie van partijen is het volgens dit lid niet meer dan redelijk en wenselijk om naast het Kieswetcriterium als eis te stellen dat de oude politieke organisaties juridisch en organisatorisch niet meer bestaan. Dit voorkomt een «gelegenheidsaanpassing» om ad hoc redenen;
- De Kiesraad kijkt uitsluitend naar het gevaar voor verwarring met andere landelijk geregistreerde partijen. Partijen met bijvoorbeeld de naam «Pro» kunnen hiertegen in beroep gaan bij de Raad van State die strikte landelijke verwarringscriteria hanteert en dit beroep meestal afwijst als er voldoende onderscheidend vermogen is, zoals bij de overgang van GroenLinks-PvdA naar PRO. Desalniettemin is het belangrijk dat er geen juridisch zwaard van Damocles boven de naam hangt. Met andere woorden de Raad van State moet in het voordeel van de tenaamstelling van de nieuwe politieke naam hebben rechtgesproken.

Naast deze door dit lid voorgestelde toetsingscriteria kunnen er nog andere feiten of omstandigheden zijn die nu niet voorzienbaar zijn maar die een zwaarwegend argument kunnen zijn om een naamswijziging niet toe te staan.

Vraag 4

Is de voorsteller bereid zijn voorstel zodanig te wijzigen dat bovenstaande punten worden opgenomen? Zo nee, waarom niet?

Behandelprocedure

Het lid van de fractie-Van Gasteren vindt daarnaast dat het proces tot aanvraag van de naamswijziging meer volledig moet worden geborgd en gedefinieerd en wel als volgt:

- Er moet een officieel verzoek worden ingediend bij de Voorzitter;
- Zo'n verzoek gaat vergezeld van documentatie om de Voorzitter in staat te stellen het toetsingskader toe te passen (informatieplicht van de verzoeker);
- Voorzitter en beide Ondervoorzitters gebruiken het toetsingskader en de onderliggende aangeleverde documentatie eventueel aangevuld met extra feiten en omstandigheden.

- Zij geven vervolgens schriftelijk gemotiveerd advies aan het College van fractievoorzitters;
- Het College van fractievoorzitters besluit bij meerderheid van stemmen, waarbij het stemgewicht van de aanwezige fractievoorzitters wordt bepaald door de omvang van de fractie waartoe zij behoren;
- Dit besluit wordt ter besluitvorming als hamerstuk aan de voltallige Eerste Kamer aangeboden.

Vraag 5

Is de voorsteller bereid om zijn voorstel conform alle bovenstaande punten te wijzigen? Zo nee, waarom niet?

De commissie voor Binnenlandse Zaken kijkt met belangstelling uit naar de antwoorden op de in dit verslag gestelde vragen en gemaakte opmerkingen. De commissie meldt met het uitbrengen van dit verslag het voorstel tevens aan voor plenaire afhandeling op 8 september a.s. (inclusief stemming), onder voorbehoud van de tijdige ontvangst van de nota naar aanleiding van het verslag vóór **vrijdag 4 september 2026, 16.00 uur** en van definitieve besluitvorming in de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken over de nadere procedure op dinsdagochtend 8 september 2026.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Lagas

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Bergman